

POEZİYA SİRLƏR MƏKANIDIR

Elşad Səfərlinin "Bir yalquzaq təkliyi" kitabı üzərində düşüncələr

Səddat CƏFƏROV

*iqtisadiyyat elmləri üzrə fəlsəfə doktoru,
Azerbaiyan və Rusiya Yazarlar və
Jurnalistlər Birliklərinin üzvü,
Beynəlxalq Yazarlar Birliyinin üzvü*

(Övvəli ötən sayımızda)

Məni şairlərə bağlayan bir çox cəhətlər var. Şairlər emosionaldır. Çox vaxt hisslerinin tosisi altında dañışırlar. Elə bu səbəbdən də ürkədən gelən, könüldən gelən duyularını ifadə edirlər.

Görünür, şairlərin səmimi olmağı onların daha çox hissiyyata bağlı olduğunu görür. Şairin yaxşı bir şeirini dinləyirsən, sanki qolbine çəmənlərin, çiçəklərin etri axır, ruhun qanadlanır. Gözəl bir şeiri dinləməklə itirilmiş enerjini bərpa edirsin. Mənə elə gəlin ki, şairlər olmasayı dünya çox rəngsiz göründür, həyat maraqsız olardı. Çünkü poeziya həyatı insana sevdirdir. İnsan yaşamaq isteyir, yaşamaq işə həm də yaratmaq deməkdir.

Ancaq məni şairlərə bağlayan daha bir cəhəti de elə bəri başdan bildirmək istərdim. Şairlər bəsirət gözü ilə ümumən insanları görə bilməklərini görür və yazıya gotirirlər.

Şairlərin bəsirət gözü ilə gördükleri hamı üçün açıq olmur. Bəlkə də adı adamlar gündəlik həyatı eyni cür görür, hansısa bir qeyri-adiliyyi hiss etmirlər, dymurlar. Amma şairlər həmin qeyri-adiliyyi ustalıqla sezir və onu poetik bir biçimə salır, insanlara çatdırırlar.

İnsanın qəlbində yaşaması eşqini alovlaşdırmaq - mən deyərdim ki, elə birinci növbədə şairlərin missiyasıdır. Artıq demədim ki, poeziya şirələr məkanıdır. Hər hansı bir poetik lövhədə biz həyatın hamıya məlum olmayan bir sərriñ öyrənirik. İnsan iso şirələri öyrəndikcə zənginləşir, onun sevgili dünyasında şirənin açımı ilə zövgü formalasılır, dünyagörüşü genişlənir, hətta kimse şairin bir şeirindən ilhamlanaraq özüne də daha çox diqqət yetirir bilir, özünü anlayır, duyar.

Düşünürəm ki, Azərbaycan poeziyasının görkəmləri nümayəndələri - Musa Yaqub, Vahid Əziz... və digər poeziyasını sevdiyimiz sənətkarlar bizi dönyanın nə qədər şirələrindən agah ediblər. Yeqin ki, Elşad Səfərlər də bu görkəmlə sənətkarların yolu ilə gedərək həyatın o qədər qeyri-adi görüntülərini gözlerimiz qarşısında söz mənəsəsinə getirib. Elşad Səfərlinin «Bir

yalquzaq təkliyi» kitabına toplanmış şirələri mövzü əhatəsinə görə bölmələrə ayrırlı. Deyəsən, kitabın adı ilə bağlı fikirdən keşən düşüncələri qeyd etməmişəm. Yalquzaq hamıma məlum olduğu kimi təklənmış canavara deyilir. Hansısa bir səbəbdən (bəlkə də bu bioloji məsələdir) öz dostosundan ayrılmış canavar həm özünü qorurnalıdır, həm də təminatını həll etməlidir. Bir növ həyat uğrunda mübarizənin çətinlikləri ilə üzvəş qalmalıdır. Görünür, elə bu təkliyin özü yalquzağın özünü qoruma instinctini inkisaf etdirir.

Men əlbəttə, şairləri yalquzağa bənzətmək istəməzdəm. Ancaq deyəsən, elə şairlərin də bir az yalquzağa bənzərliyi var. Çünkü şairlər çox vaxt əhatələrdən olan insanlar tərəfindən asan başa düşülmür, beşən də sort, güzətsiz fikirləri açıqlanarkən ciddi etirazlarla qarşılırlar. Beləliklə, şair müəyyən mənəda özünü daxili alemində çökilir və bir sözlə cəmiyyətdən müəyyən mənəda təklənmib ki veziyətə düşürülər. Bu, şair üçün faciə deyil. Hətta bu amil şairin dəha inadla yazardı-yaratmasına təkan verir.

E.Səfərlinin «Oyun» adlı şeiri var. Şeirin motivi tekce bir oyuna bağlı deyil. Hətta Vətənin başı üstündə oyun qurular da burada ittiham olunur. Sevginin özüne də bir oyun baxışı var bu şeirdə. E.Səfərləri onszu da yazählərindən yaqlı deyimlərindən də məhərrətə istifadə edə bilir. Bəlkə də bu şeirin yaranmasında «ayının min oyunu var, bir armudun başında» məsali-nın da tosisi az olmayıb.

*Oturmuşduq biz bir odun başında,
Düşən oyun açdı yurdun başında.
Mat qalmışam...*
*"Bir armudun başında"
Ayıların çıxardığı oyundan.*

*Vətən birdi,
Taxt da birdi, əzizlər!
Əsil oğul daim yurdu əzizlər.
Aramız elə vurdu - əzizlər,
Yad zövq alır yaratdığı oyundan.*

*Yurd itirdik - mübariza o�indən,
Yadin gəldik min qərəzə əlindən.
Qurtulmurug "qızıl gürzə" əlindən
Şərin biza yaşıatdığı oyundan.*

*Bəxt qapısın daş atırıq, daş açımr,
Könlümüüz yaz ovutmr,
Qiş açımr.
Nankor oğul indi özü baş açımr
Dolaşlığı,
Baş qatıldıqı oyundan.*

*Yarım,
Mənə gizli-gizli baxardin,
Ürəyimi alovlardın, yaxardin.
Dostlar,
Dostlar,
Siz Elşadı çıxardin*

*Zalim fələk oynamadığı oyundan!..
Şeiri E.Səfərli 19.11.2019 tarixi ilə
kitabə daxil edib. Əslindən bu şeirdə ki-
fayət qədər sadələhv insanları aldadan-
ları ucuz niyyotları ilə aradan qarışlıq
aradanları da ittiham edir. Bu şeirin
her bir misrasında yaşadığımız zamanın
objektiv həqiqətləri kifayət qədər sort-
lıklə mənalara getirilib. Hətta «Qızıl
gürzə»nın əlindən qurtulmağımızı şair*

o qədər məharətə işlədib ki, həmin mənalara siqışan mənəni aqmaq üçün çox derinliklərə varmalı olursan.

Oyunun həddini aşanda insanlar üçün həyat maraqsız olur. Elə E.Səfərlə demiş, adamın könlünü nəinki qış, heç yaz da açmır. Bir sözü, şair mənaları bir-birinin arasıncasına düzəmkələ, mənaları incələməkə bizi həyatın sərlərinə vəqe edir.

E.Səfərlə söz üzərində əsən şairdir. O, bütün gücü ilə poeziyasında fikirlərini, düşüncələrini artıq sözən qorumağa çalışır. Bəzən fikir və düşüncələrini bir neçə sərin içərisində təqdim edə bilir. «Allah rüşvet» (04.09.2019) adlandırdığı şeirini bu məqəmdə yaxşı nümunə kimi göstərmək olar.

*Yüksəlmək istayırdım
Söz zirvəsinə.
Mən düzü, «rüşvet» verdim.
Allah yaxşı sözü sevəndi
Ondan almışdım sözü.
Qaytarıb
Allaha
Öz sözünü xəlvət verdim.*

Burada sərlövhəye çıxılmış «Allah rüşvet» ifadəsi yaddaşımızda. S.Ə.Sirvanın eyniadlı satırasını da canlandırır. Hər haldə E.Səfərlə klassikədən özünəməxsus bir şəkildə improvizə ilə yeni fikirlər ifadə edə bilir. Bu da onun əlbəttə ki, sənətkarlığı ilə bağlıdır.

Şairin tez-tez poeziyaya müraciət etməsi, məhsuldar olması təqdirdən nadir. Amma şairlərin hamısı məhsuldarlıq meylli olmur. Yeni şair olmaq o demək deyil ki, son elə hər gün şeir yazasən. Amma ilhamın səni yazmağa, yaratmağa çəkirsə, bundan da geri durmaz şairin elə bir növ sözə xəyanəti deməkdir.

E.Səfərlər üçün həyatın hər anında, həm məqəmdən poeziya var. O, bənzərsizliklərə ustalıqla görə bilir və məhərrətə şeira gotirir: «Yaşadım bu dünyam, - Eşitmədim bacılar anaya əvəz olur, Mən aćdım bu yalanı, Yalandı, yalan, yalan. Anaya əvəz olmur!» bu şeirdə mənə nə qədər sorraştıqla ifadə olunub. Həmişə deyirik ki, ananın əvəzi yoxdur. Amma həqiqətən dilimizdə belə bir söz var ki, bacılar anaya əvəz olur, özündən kiçik qardaş-bacısını sanki ana qayğısı ilə əhatə edir. Ancaq hamıma məlumdur ki, heç kimin, eləcə də bacıların on yüksək qayğısı belə, ananı əvəz edə bilmez.

Tekce elə bu şeirdəki mənənanın oxucuya sirayat etməsi onun bildiyi həqiqətən təzədən dərək olunması osırını başıqasın. Sübəhəsiz, ağar oxucu, hətta özünün bilmədiği bir həqiqətən təzədən razılıqla qarşılıyrsa, demək, bə, şairin uğurudur.

Şairlərin həyatı orijinaldır, şairlər bəzən doğru sözlərin üstündə belə ittiham olunur, cozaclar mərəz qalırlar. Özünə inanan şair bildiyi həqiqətən geriyə çökilmir, hətta bu yolda onun boynu vurulsada, dərəsi soyulsada. Çünkü şairlər yaşadıqları həyatı özürləri üçün alın yazısı hesab edirlər və bu yazı ilə faxr edirlər. E.Səfərli də «Alın yazım» adlı şeirində zənnimə, elə bu şifkiləri təsdiqləyir:

*Ürəyimdə qəm oxuyur,
Çəkib zilə avazın.
Gözünü alıma tutub
Oxuyur Allah yazu.*

*Ürəyimi lap dağladım,
Söz-söz o mətni ağladım.
Altından dastan bağladım,
Verən də yox əvəzini.*

*Ömrü silib-süpürmüşəm,
Külünü yeldə vermişəm.
Bu üzündə tüpürmüşəm,
Çevir dünyaya, o üzünü..*

Beləcə, şair də, onu ittiham edən dünənya cavabsız qalmır. O da yeri goldike dünənyəni ittiham edə bilir. Hətta qazabını an sərt düşünçə ilə ifadə edir. Yoxsa, E.Səfərlə bu şeirindəki qədər hissələrini, duygularını qəzəbe çevirməzdə.

Müəllif elə bil ki, bu düşüncələrin davamı olaraq başqa bir şeirində nelərlə barışa bilmədiyin, hansı səbəblərdən qəhərə boguldugu yazar. Axi biz dedik ki, E.Səfərlə xalq deyimlərindən ustalıqla bəhrələnir. Və bu bəhrələnmənin özü də E.Səfərlinin yazlarını xüsusi rəng qatır. Məsələn, xalq arasında belə bir fikir var: «palaza bürün, elnən sürün». İndi görün, E.Səfərlə bu məsəldən bəhrələnərək necə bə maraqlı şeir yaradı.

*Hərdən məni qəhər boğur,
Susuram, danışa bilmirəm.
Yansam - sənməyin çox çətin.
Sönsəm, alışa bilmirəm.*

*Yaxına da heç ərkim yox,
Yalqızlardan bir fərqim yox.
Elnən sürünmək fikrim yox,
Elə qarışa bilmirəm.*

*İkilik məndə alımnır,
Belim əyilib, qatlənmir.
Ürək ki, sindi - calanmir,
Küsdüm - başqa bilmirəm.*

Göründüyü kimi, bu şeirin özündə de yalquzaq təkliyinin mahiyəti ifadə olunub. Yeni ki, yaxına yada ərki olmayan şairin özündən dediyi kimi, yalqızlardan nə fərq varmış? Şair mahiyəti birçə sözün tesiri ilə yaddaşa daqıqlıqla gotirir. Yalqız - yalquzaq. Yalquzaq özürləsəydi yalqız olmazdı və yalquzaqlı da bəxtinə yazılmalıdır.

İnsan necə olur təkliyin? Fikrində, düşüncəsində müstəqil mühakimə sahibi olur. Bu zaman insan başqları tərəfindən birbaşa qavranılmır. Ona qarşı müxalif mövqə formalaşır. Bəzən də birisi həyatın kəsirlərinə qarşı başırmaz olur. Başqlarının sohvlarına döyümsüz yanaşır. Hətta hər hansı bir doğru olmayanı (əlbəttə, öz qənaṭına görə) istəri ilə qarsılayır, hirsli, hikə ilə qarsılayır. Bax bu zaman insan heç özü də hiss etmədən orafından uzaqlaşmağı bir az diqqətli olsa, müşahidə edə bilər. Axi bütövlükə hər kəsi qaralamaq olmaz. Ona görə də atraf mühitə qarşı təkcə həssaslıqla yox (həssaslıq həm də təkliyə aparın), eyni zamanda diqqəti olmaqla gerekdir. Yalnız atrafda diqqətli münasibət, qayğılı müsənibət cəmiyyətdə müəyyən cazibə hissə yaradır.

Bütün bunlar o demək deyil ki, şairlər öz əqidelərindən əl çəksinlər. Barış mədiqləri, razılıqları qarşılıqlı hər hansı bir məsələyə təşyankarlıq göstərməsinlər. Axi şairlər cəmiyyətin bayraqı insanlardır. Bayraq isə cəzibə göstəricisidir.

(Davamu 11-ci səhifədə)

(Əvvəl 10-cu səhifədə)

E.Səfərlinin hər şeirində həyatın on qəribə, bəzən düşüncənin alt qatunda qalmış məqamlarına işıq salmaq var. Şairin düşüncəsinə görə, insan bu dünyadan birdəfəlik - izsiz çıxıb gedə bilməz. Hətta belə bir fikir də var ki, insan neçə arxa dönenindən sonra kimişə ruhu ilə təzəden qaydırıb gelir. Şair bu məqamı da özünməxsus bir ustalıqla ifadə edir; «Yeddi arxamdan sonra» şeirinden oxuyurdu:

Ruh var, ya yox - zamanında,
Bunu bilməyim olacaq
Yeddi arxa dönenimdən
Sonra gəlməyim olacaq.

Yeddi arxa dönenimdən
Sonra nəsil təzələnir, -
Necə budaqda yarpaqlar
Neçə fasıl təzələnir.

Bunca nikbin yaşayıram -
Öləmən mənə zaval yoxdu.
Yeddi arxamdan sonraya,
Çünki ümidişlərin çoxdu.

Məlum məsələdir ki, talyenin sözə bağlanmış olan hər kəs bir ocaq ömrü yaşayır. Başqa sözlə, daxili mələmindən yanır. Onun közü, işığı yaratdığı əsərləri ilə üzə çıxır, görünürlər. İnsanın, E.Səfərli də söz üstündə özünü ütən, yandıran sənətkardır. Ümumiyyətə, onun şeirlərinin demək olar ki, hamisi mənəvi mühitinin tərcüməyi həlidir, yaşıntılarıdır. Yaşadığı hissərin, duyğuların şeirə getirilmişdir. Elə bu səbəbdən də onun hər bir şei-

sanın ruhu, mənəvi aləmini gözönündə seyr etdiyi təbiət mənzəresi kimi şeirə gətirir.

Hərdən elə bütün şairlər aid etdiyim bir suali E.Səfərlər üçün de vermek isteyirəm. Axi şairlər nə isteyir? Şairlərin isteyinin arasında hansı niyyət dayanır? - Tamahmı, maddiyatmı, yoxsa, mənəvi, ruhu isteklər? Əgər bu suala özümüz şairin şeirlərində cavab alırsaq bu da bizi təmin edir:

Yan yanır bu yerin qaranlığından -
Çəsmədən, dənizdən uzagliğından.
Aran torpağının susuzluğunundan
Şəhər gül üzündən şəh verin mənə.

Elşadın həsrətdən bağrı yanıqdı,
Alovu kükərən təndir sayadı.
Küləyi qıymayan, - bu nə sinəqdi?
Canı yelpikləyən meh verin mənə.

Kimlərin ömrünü görün bəzədi -
Dünya başdan-basa işi məzədi.
Suyu gah şirin, gah acı badədi,
Gah əlimdən alın, gah verin mənə.

Sənətin boynunda haqqım, sayım var,
Ömrü puç etdiyim ilim, ayım var.
Mənim söz üstündə halal payım var.
O halal payımı - ah, verin mənə...
Bu şeir kifayət qədər uzundur. Şairin həyat, cəmiyyət haqqında düşüncələrini ehtiva edir. Eyni zamanda bu şeirin içərisində o, cəmiyyətdən almaq istədiyini də unutmur, onu da xatırladır.

Zənnimcə, şairin cəmiyyətdən umacağı ilə bağlı onu qınamağın yeri yox-

her kəs birmənalı yanaşır. Ayri-ayrı adamların düşüncəsində həyatın on maraqlı hadisəsi bu və ya digər dərəcədə fərqli şəkildə eks olunur. Elə ona görə də biz gördüyüümüz haqqında hər hansı bir fikri hökm kimi başqalarına təlqin edə bilmərik. Bütün hallarda şairin düşüncəleri maraqlıdır, diqqəti çəkəndir. Oxucunun mənəvi mühitini qidalandırmaq baxımdan faydalıdır. Bütün hallarda şairin düşüncəleri yuxunun eks-sədası deyil, real həyatın eks-sədasıdır. Əgər həyatın eks-sədəsini olduğunu kimə qəbul edirikse, onda şairin özü ilə də biz müəyyən mənədə razılışmalyıq. Yəni şair bütün cəmiyyətin gördüyüündə fərqli olaraq nəyi deyirse, bu, többi insan hissiniň bəhrəsi kimə qəbul olunmalıdır. Axi insan cəmiyyətin məhsuludur. Ona görə də onun gördüyü, əslində cəmiyyətdə baş verənlərin görüntüsüdür. Məhz bu səbəbdən şairin görkəmlərinə seyirci yanaşmaq, bigənə yanaşmaq sözün dəyəri - bigənə yanaşmaq olardı.

Yuxarıda haqqında danişdigimiz şeirin davamına diqqət edək:

Məglubedilməzən mən ki, söz ilə,
O sözlə - hansı ki, Allahdan gəlir.
Sözün şahmatında şaham, - az belə,
Şaha hücum edib - «şah verin» mənə.

Çıraq olmadım, yad odla odlanıム,
Naşı görünürmürəm, naşı adlanıム.
Firdovsi deyiləm, şaha aldanıム,
Əvvəlcə haqqından beh verin mənə.

Şeirlərin yaratdığı təessüratı oxucular böyütmək olar. Əlbəttə, bu imkan bizdə yoxdur və bu yolla getsək, onda yazının həcmi nə qədər artar və çoxalar. Ancaq bu, o demək deyil ki, biz E.Səfərlinin çox deyərlər şeirlərinin ümumi axarına biganayık. Bu şeirlərin hər birində kifayət qədər emosional güc var, həyatın sırularına işıq tutmaq var. Kitabda digər bölmələr de maraqlıdır. Hətta burada «Həndəsəli yay» fəsili mənədə belə təssürat yaratdı ki, E.Səfərli yeni poeziyamızda postmodern düşüncəyə de kifayət qədər bələddir və bu istiqamətdə de öz mövqeyini poeziyası ilə oxucuya çatdırda bilir:

Yaxşıdır, sənətkar üçün açılan imkanların hamisində yeterince bəhrelənmək, istifadə etmək, qaynaqlanmaq - bütün bunlar onun sübütudur ki, şair bütün məqamlarda istinad tapa bilir.

Kitabda digər maraqlı fəsillər də maraqlı, çıxır: «Qur manı bir sevgi cümləsi ilə». «Dostluq şərfləri», eləcə də Poemalar ayrıca fəsillər kimi qeyd olunur. Kitabın özünməxsus və çox maraqlı bir sonluğ var. Bu, «P.S.» qrifı ilə «İstifadə etdiyim adəbiyyat» adlanır. Burada da E.Səfərli özünməxsus orijinallıq göstərir:

Bir gözələ həsrətim,
Uğursuz mahəbbətim.
Kimlərə nifzətim -
İstifadə etdiyim adəbiyyat.

Fikrim, düşüncələrim -
Hamadan,

POEZİYA SİRLƏR MƏKANIDIR

Elşad Səfərlinin “Bir yalquzaq təkliyi” kitabı üzərində düşüncələr

rində öz qəlinin döyüntüləri hiss olunur. Biz onun varlığıni şeirində hiss edirik. Təkər varlığını yox, həm də yangısim hiss edirik, duyarıq.

Söz üstündə ne qədər yanaşsa da, hətta kül olsa belə, izinin itməyəcəyinə də inanır. Onda bir inam var ki, külü törpəğə sépilsə, bu, onun üçün yaşarı bir iz olacaq, xatirələri ilə təzədən dünyaya qaydıracaq.

Qədim hind ənənəsinə görə dönyanı rətə edənləri yandırır, külüñü Himalay dağlarına, o cümlədən Qanq çaylarına atırlar. Görünür, qədim insanlardan qalan bu adət də elə insanın izinin hansı şəkildə qalmağına işarədir.

*Man kibrıt çöpüna alışmamışam,
Elə içərimdən gur alovlandı.
Ocaq çox vaxt yanır közünə qədər,
Mənsə külüñəcən söz üstədə yandı.*

Küllimü götür sap, suya, torpağa,
Sanma gedən kimi izim itəcək.

*Bir qırıq xatirəm olan yerdə də,
Orda məndən qaqqəcək söz də bitəcək...*

Bizim üçün insanın yaşarı izi onun parlaq xatirəsidir. Xatirələri yaşayır, insan da yaşayır.

E.Səfərli təbiətə cəmiyyətin həyatını çox ustalıqla qoşusdura bilir. Hətta bəzən onun təbiət şeirini oxuya yanda insanın özünü görürsən, yaxud insan haqqında düşüncələrini misralar boyu izlədikcə gözlərinin üzerinde təbiət ləvhələri canlanır, ecazkar mənzərələrə soni öz aşğuşuna çəkir. Həyatı, cəmiyyəti sevmək, təbiəti sevməklə eyniləşir. Axi E.Səfərli in-

dur. Axi şairin özü də insandır. O da nəyisə arzulayı, nəyinsə təmənnasında olur və üstəlik o da məlumdur ki, şair heç də cəmiyyətdən, cəmiyyətin gücü çatmadığı nəyisə istəmir.

E.Səfərli öz şeirlərində mənəvi rəhatlılığını, kimsədən qorxusunu olmadığını, nədənəcə çəkincəcəyin olmadığını əsərlərə qeyd edir. Hətta bunu şeirlərində də ifadə edir. Özü də o, şeirlərində maraqlı obrazlardan yararlanmaqla fikirlərini sərrastlıqla oxucuya çatdırır. Onun xalq məsələlərindən, folklor düşüncəsindən yararlanmasını artıq qeyd etdi. Eyni zamanda, o, klassikadan gələn düşüncə ilə Firdovsi və hökmədar əhvalatından yada salır. Bununla onun bir alım kimi tədqiqatında nə qədər klassika ilə bağlı olduğunu bildiyimiz bir tərəfə, üstəlik poeziyada klassik düşüncənin obrazlarından faydalamağımı görmeyimiz bize xüsusi adəbi zövq verir. İndi bu motiv əsasında düşündükcə, E.Səfərlinin cəmiyyətə haqq-hesab kəsməyini öz müasirləri ilə ittihad düşüncəsində danışmağı, mənə elə gəlir ki, bir qədər mübahisəlidir. Bütün bunlara baxmayaq şairin dediyi sözlərə görə onu ittihad etmək düzgün deyil. Çünkü biz bu gün şairi hansısa düşüncəsinə görə ittihad edərək, sabah homin düşüncəyə görə, şair cəmiyyət tərəfindən mükafatlandırılır. Bizim hökmümüz subyektivdir. Hər bir halda münasibətlər no qədər obyektiv olsa da, onun içərisində bir subyektivlik də var. Çünkü həyat hadisəsinə

*Səri bələyindən mən qarğıyanam,
Qəlp gərsən atandan lap «doğrəyanam».
Sanma bədbinliyə tez uğrəyanam.
Mərd dənən olurnu? - şəh verin mənə!..*

*Əməli bilirəm, düz deyirsiniz,
Astarsınız, çöldən üz deyilsiniz.
Əldən tutan kişi - siz deyilsiniz
Bari yaşamağa ruh verin mənə!..*

Bu şeiri müellif 02.03.2021-ci ildə təsdi. Təsdifü dəyil ki, biz ekşər şeirlərin yazılımları tarixini də diqqət çəkərək çəkirik. Çünkü tarix həm də həmin gün, həmin zaman ərzində şairin hansı hüssələrə yaşıdagını güzgüt tutur.

Beləcə, E.Səfərlinin «Bir yalquzaq təkliyi» kitabını vereqleyə-vəreqleyə gedirəm, özü də düşüñürəm ki, hər bir şeirin üzərində ayrıca dayanmaq

*Har şeydən öncələrim...
Yuxusuz gecələrim,
Daha nayım, nələrim -
İstifadə etdiyim adəbiyyat.*

*Mübarizəm, döyüşüm,
Söz adına yürüşüm.
İnsanlara görüşüm -
İstifadə etdiyim adəbiyyat.*

Və ele buradaca mən öz ərkimələ E.Səfərlinin sözünü kəsib deyirəm ki, mənim üçün ele E.Səfərlinin «Bir yalquzaq təkliyi» kitabı qeydlərim üçün ən dəyərli mənbədir.

Söz çoxdur. Hələ ki, buraya qədər demək mümkün oldu.

07.09.2022

